

РЕШЕНИЕ

№ 136

гр. С., 28.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на първи февруари през две хиляди двадесет
и трета година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Георгиев
Лилия М. Руневска

при участието на секретаря Теодора Р. Вутева
като разгледа докладваното от Ивайло П. Георгиев Въззивно гражданско
дело № 20221800500828 по описа за 2022 година

С Решение № 260071/15.07.2022г., постановено по гр.д. № 737/2019г. на Сливнишкия районен съд, е осъдена Главна дирекция „Г.П.“ към МВР за заплати на Р. А. Б. главница в размер на 1668,43 лева, представляваща възнаграждение за положен извънреден труд през периода 04.11.2016 г. – 04.11.2019 г., и мораторна лихва от 210,42 лева за периода 01.01.2017 г. – 04.11.2019 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата. Присъдени са и разноски.

Настоящото производство е по реда на чл. 258 и сл. от Гражданския процесуален кодекс и е образувано по въззивна жалба на Главна дирекция „Г.П.“ към МВР срещу горното решение. Жалбоподателят счита същото за необосновано и неправилно поради нарушение на материалния закон. Оспорва решаващия извод на районния съд за наличие на празнота в специалната нормативната база, която следва да бъде запълнена от разпоредбите на общото трудово законодателство. Намира, че съдът неправилно е приложил материалния закон, несъобразявайки се със служебния статут на служителя и приложимите към него норми. Цитира съдебна практика в този смисъл. Анализира категориите служители в МВР, както и приложимите към техния статут нормативни актове. Позовава се на заключението по допуснатата експертиза, съгласно което служителят е полагал по осем часа нощен труд. Счита, че разпоредбите на чл. 9 от НСОПЗ са приложими, когато продължителността на нощния труд е по-малка от продължителността на дневния труд, каквато продължителност от 7 часа в общия случай е установена от КТ. Сочи, че в такъв случай, с цел изравняване заплащането, се прилага разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. От друга страна, обаче, за служителите в МВР, за които се прилагат разпоредбите на ЗМВР и издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове, била установена еднаква продължителност на дневния и нощния труд, а именно – по 8 часа. Оттук прави извод, че статутът на

служителите по чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР бил различен от статута на тези служители в МВР, които работят по трудово правоотношение. Пзовава се на становище на проф. Васил Мръчков, както и на становища на МТСП, съгласно които преизчисляването на нощния труд към дневен не е абсолютно правило. Счита, че районният съд неправилно е приложил разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. Изтъква, че съдът бил приел, че на служителя се дължи възнаграждение за извънреден труд, без да се обосновава, защо счита, че такъв е полаган. Аргументира се с разпоредбата на чл. 18, ал. 1 от Наредба № 81213-776 от 29.07.2016 г. и липса на визираната в нея заповед за изпълняване на служебни задължения извън редовното работно време. Пзовава се на чл. 2 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4.03.2003 г. Намира, че часовете които биха се получили чрез преизчисляването на положения нощен труд по реда на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ, не са включени в изчерпателно изброените в чл. 22, ал. 1 хипотези, поради което не е възникнало задължение за работодателя да заплати на служителя съответното възнаграждение. На последно място, счита, че обжалваното решение не съдържа обсъждане и преценка на всички правнорелевантни факти, което обуславя неговата неправилност, и моли съда да го отмени. Претендира разноски. Прави възражение за прекомерност на претендираното от насрещната страна адвокатско възнаграждение.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба, с който същата се оспорва. Въззиваемата страна анализира разпоредбите на ЗМВР, които счита за приложими към процесния случай. Пзовава се на т. 23 от ТР № 6/06.11.2013г. на ОСГТК на ВКС, съгласно която общият закон – ЗДСл – намира субсидиарно приложение към служителите по служебно правоотношение в МВР. Цитира разпоредбата на чл. 67, ал. 3 от този закон. Счита, че при непълнота на правната уредба (липса на правило за превръщане на отработения нощен труд в дневен), следва да се приложи именно НСОПЗ, като относимият коефициент на преизчисляване е 1,143. Провежда езиково тълкуване на разпоредбите на чл. 187, ал. 1 и ал. 3 от ЗМВР. Анализира структурата на брутното месечно възнаграждение на държавните служители в МВР съгласно чл. 176, и чл. 178 от ЗМВР. Сочи приложимите наредби за организацията и разпределението на работното време, както и периодите на тяхното действие. Изразява становище за начина, по който следва да се преизчислява работното време на държавните служители в МВР. Счита, че следва да се приложи правилото на чл. 140, ал. 1 от КТ, както и разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. Анализира становищата на МТСП по този въпрос и провежда разграничение между нощен и извънреден труд. Споделя изложените в обжалваното решение мотиви и цитира съдебна практика в същия смисъл. Пзовава се на решението на СЕС от 24.02.2022 г., постановено по дело № С-262/2020г. Черпи аргументи от правото на ЕС. Прави извод, че положението от ищеца нощен труд следва да бъде приравнен на дневно работно време. Моли съда да потвърди обжалваното решение. Претендира разноски. Оспорва възражението на насрещната страна за прекомерност на адвокатския хонорар.

В открито съдебно заседание пред въззивната инстанция жалбоподателят не се представлява и не изразява становище по спора.

В открито съдебно заседание пред въззивната инстанция въззиваемият не се явява и не се представлява. От процесуалния му представител е постъпила молба за отхвърляне на въззивната жалба и потвърждаване на обжалваното решение. Претендира разноски. Представя писмени бележки, в които възпроизвежда изложените в отговора на въззивната жалба доводи.

Съдът намира, че събраните по делото доказателства и установената въз основа на тях фактическа обстановка са описани коректно и изчерпателно в обжалваното решение, поради което не е необходимо да се възпроизвеждат в

настоящия съдебен акт.

В производството пред въззивната инстанция не са събрани доказателства.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

В случая съдът намира, че обжалваното решение е валидно, доколкото е постановено от надлежен съдебен състав, в писмен вид и е подписано от разгледалия делото съдия, който се е произнесъл в пределите на своята правораздавателна власт.

Същото е и допустимо, тъй като са били налице положителните предпоставки за упражняване на правото на иск, липсвали са отрицателни такива, а първоинстанционният съд се е произнесъл по действително предявените искове.

По съществото на правния спор въззивната инстанция е ограничена от съдържащите се в жалба доводи (арг. от чл. 269 от ГПК), и, във връзка с тях, намира следното:

Легалните определения за „нощен труд“ и „извънреден труд“ се съдържат в разпоредбите на чл. 140, ал. 2 от КТ и чл. 143, ал. 1 от КТ. Съгласно първата от тях, нощен е трудът, който се полага от 22,00 ч. до 06,00 ч., а за работници и служители, ненавършили 16-годишна възраст - от 20,00 ч. до 06,00 ч. Съгласно втората от така цитираните разпоредби, извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. При това, извънредният труд е допустим само по изключение, докато нощният труд е принципно допустим, но е съчетан с мерки за ограничаване на неблагоприятното му влияние върху работника или служителя. Същевременно, от разпоредбите на чл. 7 и чл. 8 от НСОПЗ е видно, че както за нощния, така и за извънредния труд, се заплаща възнаграждение в по- висок размер, в сравнение с дневния. Това означава, че подходът за възмездяване на работника или служителя, полагащ нощен или извънреден труд, е принципно еднакъв, а различните начини, по които се изчислява това възнаграждение съгласно чл. 7 и чл. 8 от НСОПЗ са израз на конкретна законодателна преценка.

Налице е и специална нормативна регламентация, касаеща заплащането на труда на държавните служители от системата на МВР, какъвто е и ищецът, с оглед обстоятелството, че Главна дирекция "Г.П." е структура към МВР (арг. от чл. 38, т. 4 от ЗМВР). Такава регламентация се съдържа в разпоредбата на чл. 176 от ЗМВР, която предвижда, че брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, а сред предвидените допълнителни възнаграждения са и тези за извънреден труд (чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР) и за нощен труд (чл. 179, ал. 1 от ЗМВР), което означава, че и този специален закон възприема принципно идентичен подход в тези две хипотези.

Отделно от това, през процесния период (04.11.2016 г. – 04.11.2019 г.) е действала редакцията от ДВ, бр. 81 от 2016 г., на разпоредбите на чл. 187, ал. 5-7 от ЗМВР, съгласно която работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, като извънредният труд се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение.

В случая страните не спорят, че ищецът е полагал труд на смени, поради

което горните разпоредби са относими към настоящия казус. При това, съгласно чл. 187, ал. 3, от ЗМВР, в редакцията ѝ от процесния период, работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени – сумирано за тримесечен период. Определянето на 24-часова смяна е по изключение. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.

На последно място, съгласно чл. 187, ал. 9 от ЗМВР (в редакцията ѝ, действала през процесния период), редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отпих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. През процесния период е действала Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. на министъра на вътрешните работи. Съгласно чл. 3, ал. 3 от нея, държавните служители от МВР може да полагат труд и през нощта между 22:00 ч. и 06:00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период, а, съгласно чл. 31 от тази наредба, отработеното време през този период се отчита с протокол. Наистина, наредбата не урежда хипотезата на трансформиране на нощен труд в дневен, но такава възможност може да се обоснове с разпоредбата на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР, съгласно която държавните служители, полагачи труд за времето между 22:00 ч. и 06:00 ч., се ползват със специалната закрила по КТ.

По тези съображения, съдът намира, че щом в специалния ЗМВР (до изменението на чл. 187, ал. 4 със ЗИДЗМВР, ДВ, бр. 60 от 2020 г.) и в наредбата, издадена по чл. 187, ал. 9 от ЗМВР, липсва изрично правило за отчитане на нощния труд, няма пречка, при сумирано отчитане на работното време на служителите от МВР, работещи по служебно правоотношение, да се прилагат субсидиарно подзаконовите нормативни актове по прилагането на КТ, вкл. чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. И обратно, ако се възприеме тезата на жалбоподателя че преизчисляването на нощния в дневен труд не е абсолютно правило, нейното провеждане би означавало да се допуснат различни системи на отчитане на нощния труд, полаган от служителите в МВР и от работниците по трудово правоотношение, което би довело до юридически и социално неприемлив резултат – нарушаване на принципа за равностойно третиране, закрепен в чл. 6 от Конституцията на Република България и чл. 14 от КЗПЧОС.

Поради това и с оглед разпоредбите на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР и чл. 67, ал. 3 от ЗДСл, настоящият съдебен състав намира, че прилагането на установения в чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ коефициент за отчитане на положения от ищеца нощен труд е основателно и следва да бъде предпочетено. По-конкретно, тази разпоредба предвижда при сумирано изчисляване на работното време, нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Следователно, приложимият коефициент е 1,143, който се получава като нормалната продължителност от 8 часа на работното време през деня се раздели на нормалната продължителност на работното време през нощта от 7 часа (доколкото през исковия период в ЗМВР е нямало разпоредба, аналогична на сега съществуващата такава по чл. 187, ал. 1, изречение второ от ЗМВР, която да установява нормалната продължителност на нощното работно време при подневно отчитане на работното време, а при празнота в специалния закон по този въпрос следва да се приложи общото правило на чл. 140, ал. 1, изречение второ от КТ, съгласно което нормалната продължителност на работното време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 7 часа).

Във връзка с горното, настоящият съдебен състав не споделя изложения във въззивната жалба довод, че по силата на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР за служителите от МВР била установена еднаква продължителност на дневния и нощния труд от 8 часа. Този довод съответства на нормативната регламентация към настоящия момент, но тя е въведена с измененията в ЗМВР от ДВ, бр. 60 от 2020 г., поради което е неприложима към предходен период, какъвто е процесният. Вместо това, през него е действала редакцията на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР, която не е засягала въпроса за продължителността на нощния труд, тъй като текстът ѝ гласи *„нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица“*.

Съдът намира, че така обосноваият подход за преизчисляване съответства и на Решението на СЕС от 24.02.2022г. по дело С-262/20г., съгласно което не се налага приемане на национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаяте и пожарникарите е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, но при всички случаи в полза на такива работници трябва да се вземат други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да компенсират особената тежест на полагания от тях нощен труд. Именно такава компенсация за полагания от ищеца нощен труд е определеното парично допълнително възнаграждение по посочения по-горе ред.

В същия смисъл са и мотивите по втория въпрос, на който отговаря така цитираното решение на СЕС, съгласно които „ако не е основана на обективен и разумен критерий, всяка разлика в третирането, която разпоредбите на националното право в областта на нощния труд въвеждат по отношение на различни категории работници, намиращи се в сходно положение, би била несъвместима с правото на Съюза и би налагала в такъв случай националният съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен с оглед на текста и целта на съответната разпоредба на първичното право, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, за да гарантира пълната ефективност на тази разпоредба и да достигне до разрешение, съответстващо на преследваната с нея цел“.

По така изложените съображения, обжалваното решение е правилно и следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на делото и направено в този смисъл искане, в полза на въззиваемия следва да се присъдят направените от него разноски във въззивното производство, каквито се установяват в размер на 500 лв. – адвокатско възнаграждение.

Във връзка с това съдът намира за неоснователно възражението на жалбоподателя за прекомерност на възнаграждението. Видно от датата на представения договор за правна защита и съдействие, той е сключен на 19.10.2022г., т.е. преди измененията на НМРАВ от ДВ, бр. 88 от 4.11.2022 г. Съгласно действащата към този момент редакция на чл. 7, ал. 2 от НМРАВ, минималното възнаграждение за защита в производството материален интерес от $1668,43 + 210,42 = 1878,85$ лв. е в размер на $300 + 0,07 * 878,85 = 361,52$ лв. Същевременно, обаче, следва да се има предвид, че всяка страна има право да избере такъв адвокат, за когото счита, че по най-добър начин би защитил интересите ѝ, като не може да се очаква, той задължително да оценява труда си по минималните цени от НМРАВ. Възможно и нормално е, с оглед предоставяното качество на услугата, адвокатът да изисква по-високо възнаграждение за своя труд, в известни граници. Според настоящия съдебен състав, с оглед актуалния стандарт на живот в страната и определените минимални възнаграждения, такава граница е 50% над размера, определен с цитираната по-горе Наредба, доколкото

не става въпрос за строго специфични казуси, респ. за уникална квалификация на адвоката. В случая тази граница е 542,28 лв., т.е. е по- висока от реално заплатеното възнаграждение от 500 лв., поради което няма основание за неговото редуциране.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260071/15.07.2022г., постановено по гр.д. № 737/2019г. на Сливнишкия районен съд.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Г.П.“ към МВР с адрес гр. С., бул. „К.М.Л. № 46, и съдебен адрес гр. Д., ул. „З.С.“ № 58, за заплати на Р. А. Б. с ЕГН ***** разноси във въззивното производство в размер на 500 лв. – адвокатско възнаграждение.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____